

Warszawa, dn. 20 kwietnia 2007 r.

Wydział Prawa Europejskiego/ BO/ NSA

Wyjaśnienia terminologiczne: Rada Europy-Rada Europejska-Rada (Unii Europejskiej)

I Rada Europy jest organizacją międzynarodową skupiającą prawie wszystkie państwa Europy, zajmującą się przede wszystkim ochroną praw człowieka, ochroną demokracji i współpracą państw w dziedzinie kultury. Rada Europy powstała 5 maja 1949 roku. Obecnie liczy 46 członków. Polska jest członkiem Rady Europy od 1991 roku.

Osiągnięciem Rady Europy jest zawarcie pod jej egidą przez państwa – strony ponad 200 umów międzynarodowych. Za najważniejszą umowę uznaje się Europejską Konwencję Praw Człowieka ustanawiającą system ochrony praw człowieka. Na podstawie tej konwencji funkcjonuje Europejski Trybunał Praw Człowieka z siedzibą w Strasburgu.

Statut Rady Europy przewiduje, obok umów międzynarodowych, jako środki właściwe dla realizacji celów Rady Europy zalecenia (rekomentacje) dla państw przyjmowane przez Komitet Ministrów (artykuł 15 pkt b Statutu). Komitet ten składa się z ministrów spraw zagranicznych wszystkich państw członkowskich lub stałych przedstawicieli dyplomatycznych tych państw w Strasburgu.

Zalecenia zawierają wytyczne w zakresie zagadnień prawnych – zarówno proceduralnych, jak i materialnych w obrębie zdrowia, edukacji, kultury, sportu, itp.). Nie są one jednak wiążące dla państw. Statut zezwala jedynie Komitetowi Ministrów na skierowanie do rządów prośby „o informacje o działaniach przez nie podjętych” w związku z zaleceniami (artykuł 15 pkt b Statutu).

Rekomentacje Komitetu Ministrów nie mogą być one uznawane za ratyfikowane umowy międzynarodowe w rozumieniu art. 91 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji RP. Nie spełniają one także wymagań źródeł prawa, o których mowa w art. 91 ust. 3 Konstytucji RP. Postanowienia rekomendacji nie mogą być stosowane bezpośrednio i nie mają pierwszeństwa przed ustawami.

Rada Europy nie jest powiązana organizacyjnie z Unią (Wspólnotą) Europejską, jakkolwiek wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej są członkami Rady Europy. Wspomniane wyżej źródła prawa (umowy międzynarodowe, rekomendacje Komitetu Ministrów) nie są źródłami prawa unijnego (wspólnotowego).

Pisanie o „rozporządzeniach (lub dyrektywach) Rady Europy” jest poważnym błędem merytorycznym.

II. **Rada Europejska** jest instytucją (organem) Unii Europejskiej, w skład której wchodzi szefowie państw lub rządów państw członkowskich. Rada Europejska zbiera się co najmniej dwa razy w roku, pod przewodnictwem szefa państwa lub rządu państwa członkowskiego, który sprawuje Prezydencję Rady.

Na podkreślenie zasługuje to, że Rada Europejska nie ma kompetencji do wydawania aktów prawnych (normatywnych) w dziedzinie prawa wspólnotowego.

Mówienie o „rozporządzeniach (lub dyrektywach) Rady Europejskiej” jest poważnym błędem merytorycznym.

III. **Rada** jest instytucją (organem) Wspólnoty Europejskiej i Unii Europejskiej. Od 1993 r. używane jest określenie: „Rada Unii Europejskiej”, ale w Traktacie o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej (TWE) występuje nadal nazwa „Rada”. W skład Rady wchodzi jeden przedstawiciel szczebla ministerialnego każdego państwa członkowskiego. Rada ma różnorodne funkcje i kompetencje. W tym miejscu należy podkreślić, że jest ona głównym organem tworzącym prawo Wspólnoty Europejskiej (Unii Europejskiej). Obecnie, w zakresie prawa wspólnotowego Rada dzieli owe funkcje prawotwórcze z Parlamentem Europejskim.

Według art. 249 Parlament Europejski działający wspólnie z Radą, sama Rada oraz Komisja (Europejska) uchwalają rozporządzenia i dyrektywy, podejmują decyzje, wydają zalecenia i opinie. Przepis ten wymienia zatem poszczególne kategorie aktów prawnych, zaliczane do pochodnego (wtórnego) prawa wspólnotowego. Podstawą prawną konkretnych aktów prawnych nie jest art. 249 TWE, ale inne przepisy traktatowe.

W świetle powyższych wyjaśnień prawidłowe są zatem sformułowania:

Rozporządzenie (dyrektywa) nr... Parlamentu Europejskiego i Rady;

Rozporządzenie (dyrektywa) nr... Rady;

albo równoznaczne z nimi:

Rozporządzenie (dyrektywa) nr... Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej;

Rozporządzenie (dyrektywa) nr... Rady Unii Europejskiej

Należy zaznaczyć, że Rada Europejska i Rada (Unii Europejskiej) mają kompetencje do tworzenia prawa poza prawem wspólnotowym, w tzw. drugim i trzecim filarze Unii Europejskiej. Zagadnienie to zostaje tu pominięte, ponieważ nie ma znaczenia z punktu widzenia sądów administracyjnych.

Agnieszka Wilk

Asystent specjalista ds. prawa europejskiego

WPE/BO